

Hogy a föld ne váljék pokollá...

Az emberek közti ökumené a szív dolga

A 2003-as berlini Ökumenikus Nagygyűlésen a katolikus püspök újból és újból patetikusan hivatkozott „a Feltámadott tanúságtételére”. Az evangélikus püspökönő rendületlenül a jellegzetes „protestáns identitásról” elmélkedett. A kettejük közti rokonszenvből keveset érezhettek a többségükben egyházaktól távol álló nézők. Ilyen példaképekkel hogyan is találhatnánk el az ökumenéhez?

Én magam katolikus felekezeti, ökumenikus keresztény vagyok. Gyermekként a katolikus kereszténység szépségei közepette nőttem fel. Később sosem láttam annak szükségességét, hogy ezeket kijátsszam az evangélikus korálok szépsége ellen. Csodálom Róma püspökét, II. János Pált, mert törekeny emberként minden erejével békét és igazságosságot hirdet. Az Egyházak Ökumenikus Világtanácsa a kereszténységnek nem kevésbé kötelező hangja számomra.

Nem hiszek azonban a teológusok konferenciáinak ökumenéjében. Az egyházi hivatalok és a konszenzusos dokumentumok szövetségességének ökumenéjében sem hiszek. Az ökumenét nem lehet a téma *megvitatásával* létrehozni. Az ökumené nem az álláspontok és az érdekek kiegyenlítése. Az ökumené a szív dolga!

Minucius Felix a 3. században leírta, mit figyelt meg a pogány Caecilius a keresztények körében: „Titkos jelekről és ismertetőjegyekről ismerik fel, és szeretik egymást, szinte mielőtt még megismerték volna egymást.” Ezt tapasztalom manapság egy olyan városban, amelyben a keresztények ténylegesen régóta kisebbségben vannak. Társadalmi és foglalkozásbeli ügyekben találunk egymásra. Miután felismertük egymást, nem ritkán izgatott öröm tölt el minket. A hajléktalanok és szenvedélybetegek polgári jogainak biztosításáért indított ökumenikus kezdeményezésben gyakran nem tudtuk, ki melyik felekezethez tartozik. Evangélikus, református, római katolikus, ókatolikus? Nem kérdezzük: „Fizetsz egyházi adót? Melyik felekezetnek?” Azt kérdezzük: „Mi mozgatja a szívedet?” És még csak ezt sem kérdezzük. Egyszerűen megérezzük, hogy a másik ugyanabból a bizalomból táplálkozva él, mint mi magunk.

Aki a világgazdasági helyzet és a nemzetközi katonai történések kérdéseivel foglalkozik, annak vigaszra van szüksége. Személy szerint nekem ilyen vigaszt nyújtanak a *keleti egyházak* liturgiáinak szent énekei. Annak a titkát adják át, hogyan találhatjuk meg nyugalmunkat annak tudatában, hogy örök szeretet vesz körül minket, és képesek megőrizni attól, hogy megzavarodjunk a világ tébo-lyában.

A németországi nagyegyházak politikai hirdetményei ismételtelen csalódást keltenek bennem. Nehéz figyelmen kívül hagyni, hogy szerzőiknek biztosított és meglehetősen tekintélyes jövedelmük van. A hamisítatlan szövegdiplomáciától senki sem érti, voltaképpen mire is gondolnak. De aztán felvidít a *református* keresztények hitvallói karizmája, amely annyira beigazolódott a Harmadik Birodalomban, a dél-afrikai rasszizmus ellenében és az atomfegyverek kérdésében. Amikor a reformátusok nemet mondanak a mammon bálványára, a hatalomra és a háborúra, akkor az ő „Nem!” szavukat „Nem!”-ként lehet felismerni!

Ökumenikus békehálózatunkban olykor régiók fölötti kapcsolatba kerülünk a *mennonitákkal*, akik az egyik legrégebbi békeegyházat alkotják. Ők megőrizték azt a nagy komolyságot, amellyel az első három évszázad keresztényei megtagadták a katonaszkodást. Magam nagyon egyetértek azzal, hogy a keresztény családok gyerekeit megkereszteljék, de éppígy meggyőződésem, hogy a mennoniták által kizárólagosan gyakorolt *felnőttkeresztés* mutatja az egyház jövőjébe vezető utat.

Az „ökumené” szó az egész földkerekséget tartalmazza. Ezért az ökumené soha nem lehet számomra *kereszténységen belüli családi ügy*. Figurális kegytárgyaim gyűjteményében Jézus és a hindu Mahatma Gandhi teljesen egyetértően áll egymás mellett. A *tao* tanainak könyvét valódi evangéliumként olvasom; a Tao-te-king minden lapján azt mondja, hogy elveszíti az életét, aki örökösén meg akarja nyerni azt.

Ázsiai utamon Pitszanulokban (Thaiföld) egy buddhista szerzetes szívélyesen a templomba invitált be-

szelgetni, alighogy meglátott a kolostor kertjében. Egész délelőtt arról társalogtunk a nagy Buddha-szobor előtt, vajon akarat kérdése-e a felebaráti szeretet. Eközben elszalasztotta napi egyetlen étkezését. A végén nagyon egyetértettünk: *a felebaráti szeretet vagy megszületik, vagy nem*.

A muszlimok megérintik a szívüket, amikor békét kívánnak egy másik embernek. Négy évvel ezelőtt Taoudant-ban (Marokkó) járván, egy *muszlim* családnál átélhettem, milyen csodálatosan gazdagítja a társadalmi életet Isten nagyságának csodálata. E család szívélyes vendégbarátságát sosem fogom elfelejteni. Béna anyám még mindig hordja azt a kézzel kötött zoknit, amelyet a család egyik leánya készített, s adott nekem útravalóul anyámmal való együttérzése jeleként. Ha ma megkérdezzük tőlem, tisztelem-e az iszlámot vagy a buddhizmust, azt felelem: „Mindkettőt szeretem!”

Közeli barátom, Dávid, *zsidó*. A távol-keleti bölcsességek iránti gyógyíthatatlan előszeretete miatt az én osztályrészem, hogy vallási beszélgetéseinkben a mi „közös” Tóránk bölcsességét dicsérjem. Dávid egyébként nem régiben az AIDS-segítők keresztény istentiszteletén a „galileai tavaszról” prédikált...

S az a nagy „egyház”, amely Ágoston szerint sok-sok nőt és férfit köt össze láthatatlanul, természetesen kifejezett *ateistákat* is ismer soraiban. Egyikük, aki iránt nagy rokonszenvet érzek, azt mondta nekem legutóbb: „Még lehet, mi nem vagyunk egy véleményen veletek, keresztényekkel a mennyországot illetően. De hogy a föld ne váljék pokollá, ebben mégis minden fenntartás nélkül egyek vagyunk.”

Az ökumené olyan emberek között jön létre, akik ideológiai batyuk, aggodalmaskodó hitvallási érdekek és szektás csoportöntudat nélkül találkoznak egymással. Az ökumené akkor jön létre, ha valakik *a szeretet előítéletével* közelednek egymáshoz.

Peter Bürger

Forrás: Publik-Forum, 2004/2

A szerző katolikus teológus, betegápoló és publicista Düsseldorfban.